

QuickScan Kerkakkers fase 1 en 2 te Gerwen

Oriënterend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

C.J. Blom

Colofon

Status: Concept
Project: BE/2014/126
Datum: 23 januari 2015
Samensteller(s): ing. C.J. Blom
Opdrachtgever:

VAN SANTFOORT PROJECTONTWIKKELING BV
De Plank 89
5504 EE Veldhoven

Disclaimer

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie / Van Santfoort Projectontwikkeling BV

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'Quickscan Kerkackers fase 1 en 2 te Gerwen'. Deze rapportage is opgesteld in opdracht van Van Santfoort Projectontwikkeling en dient ter onderbouwing van een bestemmingsplanwijziging voor de realisatie van woningen ter hoogte van de Ter Warden te Gerwen. De onderbouwing van de bestemmingsplanwijziging wordt opgesteld door Wintraecken Advies.

Op de beoogde ontwikkellocatie is een voormalig boerderij en een voetbalveld van RKGSV gesitueerd. De boerderij bestaat uit enkele stallen met tussenliggende terreinverharding, het voetbalveld wordt omgeven door groenstroken. Van Santfoort Projectontwikkeling is voornemens om alle opstallen en opstanden te verwijderen om een nieuwbouwproject te realiseren (>50 woningen). Ten behoeve van deze ingrepen en ruimtelijke veranderingen vinden allerhande werkzaamheden plaats die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde flora en fauna. In het kader van de Flora en faunawet en ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

Van Santfoort Projectontwikkeling heeft Blom Ecologie opdracht verleend om de betekenis van het plangebied voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Vanuit Van Santfoort Projectontwikkeling was de heer H. van Lieshout contactpersoon. Inhoudelijke afstemming vond plaats met de heer mr. D. Wintraecken van Wintraecken Advies.

Inhoud

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Oriënterend onderzoek (Quickscan)	8
1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet	9
2 Plangebied en voorgenomen ingreep	11
2.1 Gebiedsbeschrijving	11
2.2 Huidige situatie plangebied	11
2.3 Voorgenomen ingreep	13
3 Resultaten inventarisatie	15
3.1 Vaatplanten	15
3.2 Zoogdieren	16
3.3 Reptielen	18
3.4 Amfibieën	18
3.5 Vissen	19
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	20
3.7 Vogels	20
3.8 Gebiedsbescherming	19
3 Conclusies en aanbevelingen	21
4.1 Conclusies beoordeling Flora- en faunawet	25
4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen	25
5 Literatuur	27
Bijlagen	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Ter Warden 30 te Gerwen is een voormalig agrarisch bedrijf gesitueerd. De locatie bestaat uit diverse stallen, terreinverharding en een twee weiden. Aan de noordzijde van de locatie grenzen de sportvelden van RKGSV, De Polder 1 te Gerwen. Van Santfoort Projectontwikkeling BV is voornemens om de voormalige bedrijfslocatie en een voetbalveld te herontwikkelen ten behoeve van woningbouw (> 50 woningen). De beoogde ontwikkelingen bevinden zich in de oriënterende fase waarbij door Van den Pauwert Architecten twee voorstellen tot ontwikkeling zijn uitgewerkt. Beide ontwikkelingen betreffen het gehele plangebied wat planologisch bekend staat als Kerkakkers fase 1 en 2. In opdracht van Santfoort Projectontwikkeling BV verzorgt Wintraecken Advies de onderbouwing voor de bestemmingsplanwijziging.

In het kader van deze voorgenomen ontwikkelingen vinden diverse werkzaamheden plaats welke op hoofdlijnen bestaan uit; sloopwerkzaamheden, kap van bomen en struiken, afvoer materiaal, graafwerkzaamheden, toevoer materieel, diverse bouwwerkzaamheden, transport van bouwmaterialen, enzovoorts die mogelijk een tijdelijk en/of permanent negatief effect hebben op beschermde flora en fauna. Na de realisatie zullen er mogelijk bijkomende effecten optreden omdat er een functieverandering optreedt die per saldo een grotere verstoring uitstraalt naar de directe omgeving.

Van Santfoort Projectontwikkeling BV is verplicht onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ingreep daarop. Middels een ecologische quickscan wordt de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht. Namens Van Santfoort Projectontwikkeling BV heeft de heer H. Van Lieshout, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterende onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet?

1.2 Oriënterend onderzoek (Quickscan)

Quickscan

Een ecologische quickscan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De quickscan geeft uitsluitsel voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Voor de inventarisatie van watergangen wordt gebruikt gemaakt van een (elektrisch) schepnet. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 7 januari 2015. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 0/8 bewolkt, 2° Celsius en windkracht 2-3 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Flora en fauna gegevens van het Natuurloket geven een eerste indruk van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied. De aangeleverde gegevens van het Natuurloket zijn beschikbaar vanaf kilometerhokniveau (1 km²). Voor het oriënterend onderzoek zijn gegevens opgevraagd van het plangebied, km-hok 167-388. Tabel 1 geeft een overzicht van waarnemingen van beschermde- en/of Rode-Lijstsoorten.

Tabel 1. Overzicht van waarnemingen van beschermde- en Rode-Lijstsoorten in twee kilometerhokken waarbinnen het plangebied is gelegen. De volledigheid van het onderzoek is voor vaatplanten: onbepaald; zoogdieren: slecht; vogels: slecht/niet; amfibieën: niet; reptielen: niet; vissen: niet; dagvlinders: redelijk; libellen: niet. De data is aangeleverd door het Natuurloket (rapport 2015-3863).

Kilometerhok	Soort	Flora- en faunawet	Rode-Lijst
217-540	vaatplanten	4soorten	2 soorten
	zoogdieren	3 soorten	-
	vogels	14 soorten	1 soort

amfibieën	-	-
reptielen	-	-
vissen	-	-
dagvlinders	-	-
libellen	-	-

1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora en faunawet beschermt ongeveer 500 kwetsbare *soorten* middels het ‘*nee, tenzij*’ principe. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende planten en dieren en hun omgeving de *zorgplicht*. De beschermde flora en fauna zijn naar gelang hun status opgenomen in *tabel 1, tabel 2 of tabel 3* van de Flora en faunawet. Alle *vogels* in Nederland hebben dezelfde beschermde status.

Soortenbescherming

De Flora- en faunawet beschermt soorten en hun leefomgeving, individuele planten en dieren zijn ondergeschikt aan het soortbelang. Het gunstig voortbestaan van de soort mag niet in gevaar komen.

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Flora- en faunawet is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijke verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de artikelen 8 t/m 12 (Ff-wet).

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Flora- en faunawet beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

Tabel 1: Algemene soorten

Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en –gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze activiteiten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikelen 8 t/m 12. Voor andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 2: Overige soorten

Voor de overige soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en –gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 3: Soorten Bijlage IV Habitatrichtlijn / bijlage 1 AMvB

Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de minister goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en –inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Algemeen geldt dat ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt verleend wanneer er ‘dwingende reden van groot openbaar belang’ zijn en wanneer volksgezondheid en veiligheid in het geding zijn en er sprake is van (voorkoming van) ernstige schade.

Vogels

Behoudens enkele specifieke uitzonderingen genieten alle vogelsoorten in Nederland dezelfde bescherming. Voor de vogelsoorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en –gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd (uitgebreide toets).

De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. De nestlocatie van een aantal (kwetsbare) vogelsoorten is het jaarrond beschermd. Ook met betrekking tot de verbodsbepalingen is vooral het broedseizoen een kwetsbare periode.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een voormalig agrarisch bedrijf en een voetbalveld welke zijn gelegen aan de Ter Warden 30 en De Polder 1 te Gerwen (gemeente Nuenen c.a.). De locatie is ten zuidoosten van Gerwen gelegen en is omgeven door sportvelden, achtertuinen van particulieren woningen en een kleinschalig bedrijventerrein. Ten zuiden en oosten van de locatie is de rondweg Lieshoutseweg/Smits van Oyenlaan gesitueerd. Het dorp Gerwen bestaat uit een historisch centrum met enkele nieuwbouwwijken. De directe omgeving bestaat uit agrarische bedrijven, plattelandswoningen, platteland infrastructuur, akkers, weiden, bosschages en kavelsloten. Ten oosten en noorden van Gerwen liggen de natuurgebieden 'Geeneindse Heide', 'Gerwense Heide' en 'Molenheide'. Ten westen ligt het natuurgebied 'Nuenens Broek'. Ten zuiden is het dorp Nuenen gelegen.

Figuur 1 De globale begrenzing van het plangebied is rood gearceerd (ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Huidige situatie plangebied

Het plangebied bestaat uit 3 veeschuren (varkens en koeien), een loods, een voetbalveld, twee weiden en enkele groenstroken. Het terrein tussen de stallen is verhard met beton en betonklinkers en betontegels. De stallen worden deels gebruikt voor opslag en zijn in matige staat van onderhoud. De loods is in gebruik ten behoeve van stalling van landbouwmachines. De stallen zijn opgetrokken uit steense muren met golfplaten daken. De schuur welke gebruikt wordt voor opslag van huishoudelijke goederen (zuidelijkst gelegen) is aan de binnenzijde geïsoleerd met isolatieplaten. Deze schuur heeft tevens een aantal ventilatieschachten in het dak. De loods bestaat uit een stalenconstructie met een steense ondermuur en damwandpanelen, het dak bestaat tevens uit damwandpanelen.

Zowel ten noorden als ten westen van de gebouwen ligt een weide. Op het terrein zijn tevens containers gestald van Van Santfoort Projectontwikkeling BV.

Het voetbalveld wordt omheind met een 2 meter hoog hekwerk en is vanaf Ter Warden 30 middels een loopportje toegankelijk. Het te ontwikkelen veld wordt geheel omgeven door een smalle groenstrook welke bestaat uit struiken en hoge loofbomen. Ten zuiden van het veld is een klein braakliggend terrein gelegen wat in gebruik is als verzamellocatie voor terreinafval, snoeihout en bladafval.

Door de beoogde ingrepen zal de oorspronkelijke (ecologische) situatie van het plangebied permanent veranderen. De (eventuele) effecten naar de omgeving zullen in de toekomstige situatie van een vergelijkbaar of hoger niveau zijn.

Figuur 2 Fotografische indruk van het plangebied en de directe omgeving hiervan (©Blom Ecologie).

2.3 Voorgenomen ingreep

De herinrichting van de planlocatie bevindt zich in de oriënterende fase. De uiteindelijke verkaveling zijn nog niet bepaald door de initiatiefnemer, door Van den Pauwert Architecten zijn 2 voorstellen uitgewerkt. De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- Sloop van de schuren (algemene sloopwerkzaamheden, afvoer materiaal).
- Snoei en kap van struiken en bomen t.b.v. transport, sloop, bouw en herinrichting
- Verwijderen allerhand inrichting zoals bestrating, hekwerk en doelen.
- Kavel bouwrijp maken (graafwerkzaamheden, aanbrengen puinbed, egalisatie etc.)
- Aan- en afvoer materiaal en materieel
- Algemene bouwwerkzaamheden (o.a. beton-, timmer-, metsel-, stuc-, elektra- en installatiewerkzaamheden)
- Aanleg/verlegging nutsvoorzieningen (m.n. graafwerkzaamheden)
- Herinrichting terrein (bestratings- en hovenierswerkzaamheden)

3 Resultaten inventarisatie

3.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde (sporen en/of delen van) beschermde vaatplanten aangetroffen. De meeste delen van de planlocatie zijn bebouwd en verhard. Een ander groot deel bestaat uit weiden en een voetbalveld. Het voetbalveld wordt omgeven door een haag van struiken en bomen (tabel 2). Door de gestaakte bedrijfsvoering en achterstallig onderhoud is er op sommige plaatsen sprake van verruiging (figuur 3). In de zuidoosthoeken van het perceel is sprake van opgaande struiken en planten. Dergelijke agrarische bedrijven te midden van een relatief intensief grondgebruik (wonen, sporten en wegen) zijn zelden essentieel voor beschermde planten, met name als dit zwaarder en strikt beschermde soorten betreft.

De (a)biotische omstandigheden met betrekking tot de habitatvoorkeuren en de landelijke verspreiding duiden niet op een potentiële aanwezigheid van zwaarder en strikt beschermde soorten. De aanwezigheid van algemeen voorkomende en niet beschermde soorten bevestigt dit (tabel 1)

Tabel 2 Waargenomen vaatplanten op de planlocatie tijdens het veldbezoek. In de tabel wordt geen gedetailleerde vegetatiekartering gepresenteerd maar een indicatieve samenstelling van het type aanwezige vegetatie. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Adelaarsvaren	<i>Pteridium aquilinum</i>	-	-	-
Brandnetel	<i>Urtica spec.</i>	-	-	-
Gazongras	<i>Agrostis tenuis</i>	-	-	-
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	-	-	-
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	-	-	-
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	-	-	-
Gewone berk	<i>Betula pendula</i>	-	-	-
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	-	-	-
Klimop	<i>Hedra spec.</i>	-	-	-
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>	-	-	-
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	-	-	-
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	-	-	-
Melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>	-	-	-
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	-	-	-
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	-	-	-
Speenkruid	<i>Galanthus nivalis</i>	-	-	-
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	-	-	-
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	-	-	-

3.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn, behoudens sporen van konijn en mol (beide Ff-wet, tab. 1), tijdens het veldbezoek geen sporen en/of delen van beschermde zoogdieren aangetroffen. Het plangebied is ongeschikt als habitat voor grote in het wild levende zoogdieren. Op het voetbalveld zijn diverse verse molshopen aangetroffen. Nabij de composthopen en aan de rand van het veld zijn graafsporen van konijn waargenomen.

Op de locatie is weinig (natuurlijke) begroeiing aanwezig en sprake van een hoge mate van verstoring door de aanwezigheid van mensen. Veel grondgebonden zoogdieren prefereren een structuurrijke omgeving (vegetatie, macroreliëf, etc.) waarin voldoende rust en voedsel zijn gewaarborgd. De weiden en de groenstroken kunnen in beperkte mate functioneren als foerageergebied, verblijfs- en overwinteringslocatie en als migratieroute. Gelet op de relatief hoge mate van verstoring en de beperkte omvang zullen deze functies alleen (ten dele) van toepassing zijn op algemene en opportunistische soorten zoals: bunzing, egel, konijn, mol, huismuis, spitsmuis en in mindere mate haas en vos (alleen Ff-wet tab. 1).

De planlocatie voldoet in hoge mate aan het geprefereerde habitat van de steenmarter (Ff-wet tab. 2). De planlocatie ligt echter buiten het actuele verspreidingsgebied van de steenmarter. In combinatie met het ontbreken van sporen zoals prooiresten, latrines, pootafdrukken en uitwerpselen is het aannemelijk dat de steenmarter momenteel geen gebruik maakt van de planlocatie. Volgens de verspreidingsdata van telmee.nl komt de das (Ff-wet tab. 3) voor in de omgeving van de planlocatie. De planlocatie vormt echter geen vaste rust- en/of verblijfslocatie voor de soort. Gelet op de hoge mate van verstoring, ruimtelijke inrichting van de locatie en het geprefereerde habitat van de soort is het passant voorkomen van de soort is echter onwaarschijnlijk, een essentiële habitatfunctie kan worden uitgesloten.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de planlocatie aannemelijk geen essentiële betekenis heeft voor grondgebonden zoogdieren en dat effecten op zwaarder en strikt beschermde soorten op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Figuur 3 Door achterstallig onderhoud en gestaakte bedrijfsvoering is er op enkele plaatsen langs de schuren sprake van verruiging (foto links). Het terreingedeelte met composthopen, bladafoal en opslag van diverse planten en struiken zijn in beperkte mate geschikt foerageer- en verblijfsgebied voor kleine grondgebonden zoogdieren (foto rechts).

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen en bosschages wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). De bomenrijen langs het voetbalveld en de Ter Warden zijn mogelijk onderdeel van het foerageernetwerk als vliegroute en/of foerageerlocatie.

De schuren bestaan uit enkelwandige muren met golfplaten. Beide elementen bieden geen gunstige voorwaarden voor vleermuizen. Het geïsoleerde dak van de voormalige veeschuur, die thans in gebruik is als opslag locatie voor huisraad, vormt hierop een uitzondering. Het dak is minutieus beoordeeld op de (potentiele) aanwezigheid van invliegopeningen en/of verblijfloctaties. De schuur is via ventilatieschachten en gaten in de muur toegankelijk voor vleermuizen. De isolatie is op een aantal plaatsen los waardoor er een potentiële verblijfplaats aanwezig is voor vleermuizen. De ruimte tussen de isolatie en de golfplaten is staat in contact met de buitenruimte (figuur 4) waardoor er sprake is van een luchtstroom. Over het algemeen prefereren vleermuizen verblijfplaatsen die tochtvrij zijn.

Figuur 4 Alle geïsoleerde daken en spouwmuren zijn nauwkeurig geïnspecteerd op potentiële invliegopeningen en het gebruik hiervan (foto links). Bomenrijen vormen vaak het onderdeel van het foerageernetwerk van vleermuizen (foto rechts).

Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. De omvang en het gebruik van een gebied alsmede de jachttechniek en prooien verschillen per soort. De planlocatie is voor insecten relatief structuurrijk (verruigd, microreliëf, droge en natte plaatsen, enzovoorts) waardoor de locatie potentieel geschikt is als onderdeel van het foerageernetwerk van vleermuizen. De herontwikkeling leidt tot een afname van dit potentieel geschikte jachtgebied. De bomenrijen bevinden zich langs een onverlicht veld waardoor vleermuizen hier gedurende de gehele schemer- en nachtperiode gebruik van kunnen maken. Om uit te kunnen sluiten of de groenstrook deel uit maakt van een mogelijke routeverbinding dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol.

Tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik, vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring. Teneinde verstoring (en overtreding Ff-wet) te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen ten aanzien van verlichting.

Het is voornamelijk onduidelijk of de planlocatie deel uit maakt van een vliegroute. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen of hier sprake is. Conform het vleermuisprotocol dienen twee veldbezoeken in de periode 15 april-15 augustus te worden uitgevoerd om dit uit te kunnen sluiten. Naast de bevindingen naar aanleiding van het aanvullend onderzoek dienen verlichtingsmaatregelen te worden getroffen om (significant) negatieve effecten voor vleermuizen kunnen uit te sluiten.

3.3 Reptielen

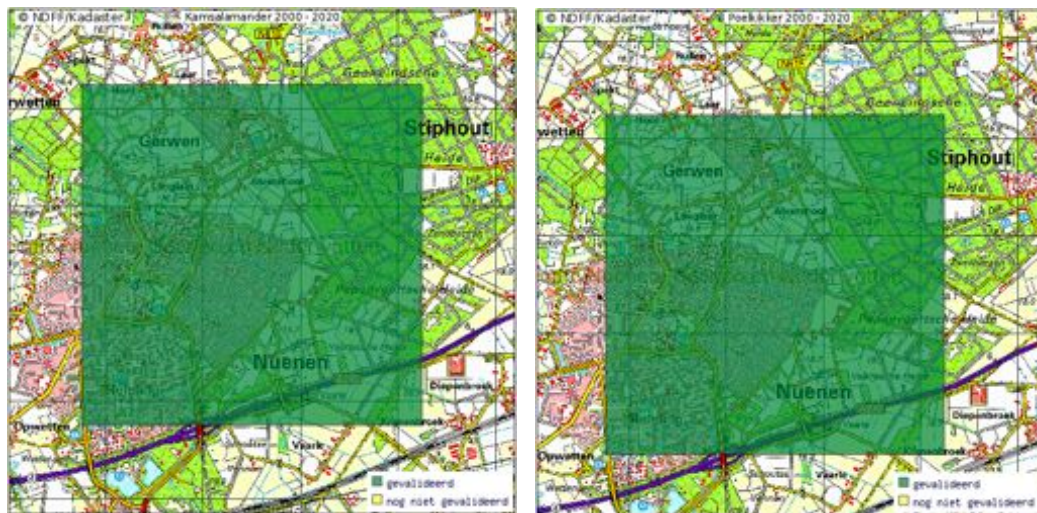
In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde reptielen aangetroffen. Op basis van landelijke verspreiding gegevens is het voorkomen van levendbarende hagedis bekend in de regio (Creemers en Van Delft, 2009; telmee.nl, zie figuur 5). Randen van boerenerven kunnen bewoond worden door levendbarende hagedis maar hebben vaak een marginale functie. De soort heeft een voorkeur voor solitaire bomen en struiken of groepen hiervan in een structuurrijke omgeving die bij absolute voorkeur bestaat uit natte of droge heide (Creemers en Van Delft, 2009). Dezelfde bron beschrijft dat de soort, in tegenstelling tot vroeger tijden, nauwelijks meer voorkomt op erven, akkerranden, bermen en braakliggende terreinen. Gelet op de ligging en omvang van de locatie, de verstoring vanuit de directe omgeving (bewoning, sportvelden e.d.), de habitatvoorkeuren van de levendbarende hagedis kunnen de aanwezigheid en dus negatieve effecten worden uitgesloten.

Figuur 5 De levendbarende hagedis komt voor in de omgeving van de planlocatie (verspreidingskaart telmee.nl links). Op basis van de habitatvoorkeuren en diverse ander aspecten kan de aanwezigheid van de soort worden uitgesloten. Het hoekje met de composthopen biedt bij benadering een relatief gunstig habitat voor de soort (foto rechts).

3.4 Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde amfibieën aangetroffen. In de directe omgeving is het voorkomen van kleine watersalamander, kamsalamander, gewone pad, bruine kikker, heikikker, bastaardkikker en poelkikker bekend (Creemers & Van Delft, 2009; telmee.nl). Aan de oostzijde van de planlocatie, tussen de voetbalvelden ligt een afwatering ten behoeve van drainage van de velden. Verder is op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan geen oppervlaktewater aanwezig. Tevens is er nauwelijks sprake van dichte en oudere vegetatiestructuren en rustige terreindelen. Beide aspecten maken dat de planlocatie geen essentiële habitatfuncties voor kritische en kwetsbare amfibieën zoals poelkikker en kamsalamander vervult. Desondanks kunnen algemeen voorkomende en meer terrestrische soorten als bruine kikker, gewone pad en in mindere mate kleine watersalamander gebruik maken van de rommelige overhoekjes, de verruigde delen langs de schuren, de groenstroken langs het voetbalveld en de composthopen.. Evenals bij *reptielen* geldt overigens dat op basis van de ligging en omvang van de locatie, de verstoring vanuit de directe omgeving, de habitatvoorkeuren (uiteenlopende omstandigheden die niet of nauwelijks op de planlocatie aanwezig zijn) en landelijke verspreiding van amfibieën kan de aanwezigheid en dus effecten op zwaarder en strikt beschermde soorten kan worden uitgesloten.

Figuur 6 De kamsalamander en poelkikker komen voor in de omgeving van de planlocatie. Op basis van de habitatvoorkeuren en diverse ander aspecten kan de aanwezigheid van de soort worden uitgesloten.

3.5 Vissen

In de sloot tussen de voetbalvelden zijn geen vissen of ander fauna aangetroffen. De sloot betreft een ontwatering met een neerslagafhankelijk peil en mogelijke droogval. Tijdens het veldbezoek was de sloot watervoerend, de bodem was bedekt met blad en er was sprake

van volledig doorzicht. Naast fauna zijn ook geen waterplanten of restanten hiervan waargenomen. Het is voldoende aannemelijk dat vissen geen gebruik maken van de watergang. Verder is er geen oppervlaktewater aanwezig op de planlocatie of binnen de invloedssfeer van de beoogde ontwikkelingen. Effecten op beschermde vissen kunnen worden uitgesloten.

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in de periode dat vele imago's niet meer actief en dus ook niet waarneembaar zijn.

Op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan zijn geen waarnemingen bekend van beschermde en/of Rode-Lijst soorten (tabel 1). Het plangebied en de aangrenzende percelen zijn matig tot zeer beperkt structuurrijk met betrekking tot vegetatie. Daarnaast is er ook geen geschikt oppervlaktewater aanwezig wat geprefereerd wordt door kwetsbare en kritische soorten. Tenslotte ontbreken ook karakteristieke elementen die het leefgebied van beschermde soorten typeren zoals oude bomen of stronken, typische waardplanten en oude vennetjes.

Binnen de grenzen van het plangebied komen algemeen voorkomende vegetatie (=waardplanten) voor en zijn geen specifieke omgevingscondities aanwezig waardoor de functie voor kwetsbare en kritische dagvlinders, libellen, juffers en overige insecten beperkt is. Het is dan ook aannemelijk dat vooral algemeen voorkomende soorten gebruik maken van de planlocatie. Het ontbreken van typische habitatkenmerken maakt dat het plangebied aannemelijk geen essentieel onderdeel van een mogelijk leefgebied is voor beschermde soorten. Negatieve effecten ten aanzien van deze soortgroep kunnen worden uitgesloten.

3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen (tabel 3). In een van de schuren is een merelnest waargenomen. Ter hoogte van de composthoop (zuidoosten) is een eksternest aanwezig (figuur 7). Nesten van huismus en huis-, boeren-, en gierzwaluw zijn niet aangetroffen.

De groenstroken, dichtere struiken en gebinten in de schuren zijn geschikte nestlocaties voor duiven, stad- en tuinvogels. Alle vogels zijn in principe beschermd tijdens het broedseizoen. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen (en daarmee overtreding van de Ff-wet) dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart zodat vogels zich niet gaan vestigen of reeds gebroed hebben. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden, indicatief betreft dit de periode 15 maart- 15 juli.

Tabel 3 Waargenomen vogels op en nabij de planlocatie tijdens het veldbezoek. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Ekster	<i>Pica pica</i>	5	-	-
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	5	-	-
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	b	-	-
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	b	-	-
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	b	-	-
Koolmees	<i>Parus major</i>	5	-	-
Merel	<i>Turdulus turdulus</i>	b	-	-
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	5	-	-
Postduif/stadsduif	<i>Columba livia</i>	b	-	-
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5	-	-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	b	-	-
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	b	-	-

De locatie bestaat uit een boeren erf met enkele vervallen en leegstaande schuren in een landelijke omgeving. Mits voldoende rust en voedsel (muizen) worden dergelijke locaties geprefereerd door kerkuil en steenuil. Uit navraag aan de vorige eigenaar en bewoner (de heer Bunthoff) bleek dat er in het verleden (>10 jaar geleden) een koppeltje steenuilen heeft gebroed. Deze uilen werden dagelijks geobserveerd door Bunthoff. Het ontbreken van sporen en recente waarnemingen/broedgevallen maakt het aannemelijk dat de planlocatie momenteel niet in gebruik is door uilen.

Figuur 7 Op de planlocatie is een eksternest aanwezig (foto links). Tijdens het veldbezoek zijn diverse overvliegende en rustende vogels waargenomen (foto rechts).

Nesten van ekster, groene specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw zijn het jaarrond beschermd als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Door de beoogde ontwikkeling gaat een nest van ekster verloren. De populatie van de ekster in Nederland is echter sinds 1995 relatief stabiel (vogelbescherming.nl). Het vernietigen van 1 nest heeft geen negatieve gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast is veel vergelijkbaar habitat in de directe omgeving aanwezig en is de soort goed in staat om een nieuw nest te bouwen.

Volgens de gegevens van natuurloket (tabel 1) komen 14 vogels van de Flora- en faunawet en 1 vogel van de Rode Lijst voor binnen het kilometerhok van het plangebied. Het is echter onwaarschijnlijk dat het plangebied een essentiële functie heeft voor een groot aantal beschermde vogelsoorten en hun leefgebied. Aannemelijk betreft het hier waarnemingen uit de directe omgeving van de structuurrijke en grotendeels buitenstedelijke omgeving binnen het kilometerhok waarvan natuurgebied Geeneindse heide en de zoom hiervan belangrijke onderdelen zijn. Mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen treden er geen negatieve effecten op ten aanzien van vogels.

3.8 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie (Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur). Figuur 8 weergeeft de beschermde gebieden in de omgeving.

Figuur 8 Het plangebied (blauwe stip) maakt geen deel uit van een beschermd landschapstype. Binnen een straal van 3 kilometer zijn enkele EHS-gebieden (groene arcering) gelegen (bron: synbiosys.alterra.nl).

Binnen een straal van 3 kilometer zijn diverse EHS structuren gelegen (synbiosys.alterra.nl). Er worden door de ontwikkelingen geen beschermde gebieden aangetast. Effecten ten aanzien van externe werking (Natura2000) kunnen tevens worden uitgesloten.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies beoordeling Flora- en faunawet

- In het plangebied komen mogelijk beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Effecten voor vleermuizen kunnen op basis van deze quickscan niet worden uitgesloten. Voor overige zwaardere en strikt beschermde soorten geldt dat het aannemelijk is dat het plangebied geen essentiële functie heeft. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.
- Broedgevallen van kleine zangvogels zijn mogelijk in de groenstroken en gebinten van de schuren. Om eventuele schade aan nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart of indien dit niet mogelijk is dient er vooraf een controle te worden uitgevoerd op de aanwezigheid van broedgevallen.
- De beoogde werkzaamheden leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring van algemene soorten en vleermuizen in de directe omgeving (lichtverstoring). Teneinde overtreding van de Ff-wet te voorkomen dient er buiten de donker- en schermperiodes gewerkt te worden of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze te worden toegepast.
- Behoudens vleermuizen worden beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt conform de Flora- en faunawet niet verwacht. Ten behoeve van vleermuizen dient er in twee veldbezoeken bepaald te worden of de bomenrijen op de locatie in gebruik zijn als vliegroute.
- Afhankelijk van de resultaten van het aanvullende onderzoek en mits maatregelen ten aanzien van verlichting worden getroffen blijven significant negatieve effecten voor beschermde soorten uit en leiden de werkzaamheden aannemelijk niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er behoeft vooralsnog geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.
- De planlocatie is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Negatieve effecten ten aanzien van gebiedsbescherming kunnen worden uitgesloten.

4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna (algemene Zorgplicht).
- Werkzaamheden aan het dak uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang uitvoeren of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen teneinde verstoring van vleermuizen in directe omgeving te voorkomen.

Hieronder kan onder ander worden verstaan; beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassing van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.

- Gemeenten hebben het beleid omtrent het kappen/vellen van bomen en struiken veelal opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De beoogde ontwikkelingen leiden tot de kap van een groot aantal bomen en struiken. Het is aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de APV reeds te controleren op het vigerend beleid.
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

5 Literatuur

Anonymus, 2015. Rapport HNL-2014-3863. Beknopte levering uit het NDFF. Het Natuurloket, Nijmegen

Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.

Websites

www.natuurloket.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.waarneming.nl

www.vogelbescherming.nl

Personen

De heer Bunthoff | Ter Warden 5, 5674 XD Gerwen

Bijlage 1 | Toelichting codering tabellen

Bij de tabellen in hoofdstuk 3 Resultaten inventarisatie worden de volgende afkortingen gebruikt: FF (Flora- & faunawet), HR/VR (Habitatrichtlijn/Vogelrichtlijn) en RL (Rode Lijst). Per waargenomen soortgroep wordt aangegeven welke status is toegekend. Onderstaand worden de toepasbare afkortingen nader toegelicht.

Flora- en faunawet

De beschermde status conform de Flora- en faunawet wordt betreffende de soortgroepen: vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten onderverdeeld in 3 tabellen. Hierbij geldt dat algemeen beschermde soorten zijn opgenomen in tabel 1, zwaarder beschermde soorten in tabel 2 en strikt beschermde soorten in tabel 3. In paragraaf 1.3 is dit reeds toegelicht.

Gedurende de broedperiode zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele hiervan beschermd. Van een aantal kwetsbare soorten zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar beschermd. Hierbij worden 5 categorieën onderscheiden waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 alleen tijdens de broedperiode mits er geen 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' zijn die een jaarrond bescherming rechtvaardigen.

Codering FF

Voor alle soortgroepen m.u.v. vogels geldt dat als een soort is opgenomen in tabel 1 deze wordt gecodeerd als FF 1, voor tabel 2 en 3 gelden respectievelijk FF 2 en FF 3.

Voor vogels niet zijnde opgenomen in een van de categorieën geldt de codering 'b' anders wordt desbetreffende categorie overgenomen als codering waarbij geldt dat categorie 1 wordt gecodeerd als FF 1

Habitatrichtlijn – bijlage IV

De soort is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De rijksoverheid moet voor deze soorten en hun voortplantings- of rustplaatsen, waarvoor ons land tot het natuurlijke verspreidingsgebied behoort, beschermingsmaatregelen nemen. In verband met ruimtelijke ingrepen dient voor deze soorten een ontheffing van art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Als codering wordt 'IV' gebruikt.

Rode Lijsten

In opdracht van de rijksoverheid zijn in 2004 Rode Lijsten vastgesteld. Op de Rode Lijsten staan planten en dieren die worden bedreigd in het voortbestaan. De Lijsten hebben geen wettelijke status maar een beleidsondersteunende functie. De onderstaande codering wordt toegepast om de status te indiceren.

UW	uitgestorven op wereldschaal
UWW	in het wild uitgestorven op wereldschaal
VN	verdwenen uit Nederland
VNW	in het wild verdwenen uit Nederland
EB	ernstig bedreigd
BE	bedreigd
KW	kwetsbaar
GE	gevoelig

Bijlage 2 | Data NDFF

167-388	vastplanten	mossen	korstmossen	paddestoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen
Rede-Lijstoorten	2			1		1		
Ffwt soorten tabel 1	2				3			
Ffwt soorten tabel 2+3	2							
Ffwt vogels						14		
Hri soorten bijlage II								
Hri soorten bijlage IV								
santal soorten	16			1	3	14		
volledigheid onderzoek	onbepaald	niet	niet	slecht	slecht	slecht/niet	niet	niet
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	miconachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
		13	67	8			2	
niet	redelijk	slecht	slecht	niet	niet	onbepaald	niet	
2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Figuur 1 Aangeleverde data door het NDFF. De figuren zijn overgenomen uit de rapportage HNL 2014 3863.